

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN**pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea „școlilor verzi”**

Având în vedere:

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 155/ 2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, aprobate prin Legea nr. 230/2021, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 134/2021 pentru aprobarea Acordului de împrumut (Mecanismul de redresare și reziliență) dintre Comisia Europeană și România, semnat la București la 26 noiembrie 2021 și la Bruxelles la 15 decembrie 2021, aprobată prin Legea nr. 114/2021;

— Acordul de tip operațional nr. 12.319/21/ADD, încheiat între România, prin Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, și Comisia Europeană;

— Acordul de finanțare privind implementarea reformelor și/sau investițiilor finanțate prin Planul național de redresare și reziliență nr. 31.394 din 18.03.2022, încheiat între Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene și Ministerul Educației;

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2021 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 178/2022;

— prevederile art. 105 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Metodologia-cadru privind organizarea și funcționarea „școlilor verzi”, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Direcția generală pentru implementarea proiectului „România Educată”, Direcția generală învățământ preuniversitar,

Direcția generală management resurse umane și rețea școlară și persoanele desemnate duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Sorin-Mihai Cîmpeanu

București, 29 iunie 2022.
Nr. 4.147.

ANEXĂ**METODOLOGIE - CADRU
privind organizarea și funcționarea „școlilor verzi”****CAPITOLUL I
Cadrul de referință**

În contextul european și național al tranziției către clădiri „verzi” și inteligente, prezenta metodologie-cadru se raportează la Rezoluția Consiliului Uniunii Europene privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării, în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației, la Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, la documentele de politici publice asumate de Ministerul Educației pentru îndeplinirea obiectivelor către realizarea spațiului european al educației până în 2025, la direcțiile de reformă a sistemului național de învățământ prevăzute în proiectul „România Educată”, precum și la normativele de proiectare, realizare și exploatare a construcțiilor pentru școli și licee.

Susținerea și dezvoltarea unei rețele a „școlilor verzi” este un obiectiv strategic din domeniul prioritar „Infrastructura sistemului de educație” din cadrul proiectului „România Educată”, care

reprezintă cadrul strategic de politici publice privind reforma educației din România pentru perioada 2021—2030, acest obiectiv regăsindu-se și în raportul Administrației Prezidențiale: „Educația privind schimbările climatice și mediul în școli sustenabile”.

Printre măsurile finanțate din Programul național de redresare și reziliență (PNRR) se numără construirea și dezvoltarea unei rețele-pilot de „școli verzi”, precum și reabilitarea unor unități de învățământ și construcția altora noi, în conformitate cu conceptul de „școală verde”. Se va avea în vedere reevaluarea practicilor, la nivelul unităților de învățământ, cu privire la: colectarea selectivă, managementul apei, energia regenerabilă etc., implementarea unor oferte curriculare pentru dezvoltare durabilă și educație ecologică, formarea de competențe „verzi” pentru elevi și întreg personalul din „școlile verzi”, implicarea comunității în activități de protejare a mediului înconjurător și realizarea de parteneriate cu autoritățile locale și cu alte instituții interesate.

Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite (ONU) impun țărilor să ia măsuri în ceea ce privește o educație de calitate, echitabilă, favorabilă incluziunii (ODD 4) și adaptării la schimbările climatice (ODD 13): sensibilizarea atitudinii cu privire la mediu și reducerea impactului activității umane asupra acestuia, astfel încât toți cei care urmează cursurile unei unități/instituții de învățământ să dobândească, pe parcurs, cunoștințele și competențele necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă.

CAPITOLUL II Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Prezentă metodologie reprezintă cadrul de referință pentru operaționalizarea rețelei de „școli verzi” și pentru organizarea și funcționarea unităților de învățământ preuniversitar care doresc să obțină statutul de „școală verde”.

(2) Unitățile de învățământ preuniversitar cu statut de „școală verde”, denumite în continuare „școli verzi”, pot fi unități de învățământ preuniversitar autorizate să funcționeze provizoriu sau acreditate (de stat și particulare), conform reglementărilor legale în vigoare.

Art. 2. — (1) Conceptul de „școală verde” desemnează profilul unei școli care creează un mediu sănătos și care favorizează învățarea, în timp ce economisește resurse, generează energie electrică proprie și folosește tehnologii ce reduc emisiile de gaze cu efect de seră (pompe de căldură, autobuze electrice încărcate cu energie electrică produsă din panouri solare fotovoltaice etc.). „Școlile verzi” reduc consumul de energie și apă, de combustibili fosili, colectează separat deșeurile și protejează mediul ambiant. „Școlile verzi” protejează sănătatea elevilor și a profesorilor prin asigurarea unui mediu interior curat și sănătos, precum și prin furnizarea de programe și servicii pentru o bună nutriție și activitate fizică. „Școlile verzi” îi învață pe elevi despre durabilitate și mediu, oferindu-le instrumentele pentru a rezolva provocările globale cu care ne confruntăm acum și în viitor.

(2) Conceptul de „școală verde” în România este inovator și trebuie integrat într-un context mai larg al altor abordări: în România există, la momentul actual, școli cu elemente „verzi”, implementate prin investiții ale autorităților locale (sisteme de izolație termică, ventilație, de iluminare, de colectare selectivă ș.a), școli certificate eco sau green, cu accent pus pe managementul mediului, școli circulare care aplică conceptul de economie circulară la nivel de microstructură, prin utilizarea resurselor naturale, reducerea pierderilor și a costurilor, colectarea separată, promovând astfel educația pentru dezvoltare durabilă la toate nivelurile de învățământ, inclusiv în cadrul contextelor de învățare nonformală.

(3) „Școlile verzi” trebuie să își asume că nu prejudiciază mediul în mod semnificativ, obligație prevăzută de către Comisia Europeană — Orientări tehnice privind aplicarea principiului „de a nu prejudicia în mod semnificativ”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență (2021/C 58/01).

Art. 3. — (1) Pentru dobândirea statutului de „școală verde”, unitatea de învățământ preuniversitar trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- infrastructură reabilitată/renovată/modernizată sau nouă, conform normativelor specifice și premiselor stabilite la art. 23;
- integrarea în curriculumul și în activitățile extrașcolare ale unității de învățământ a elementelor de educație pentru dezvoltare durabilă/educație ecologică;
- inclusiunea, în documentele manageriale ale școlii și în practicile asociate, a unor măsuri care să reflecte accentul pus pe aspectul „verde” al școlii, inclusiv din perspectiva digitalizării proceselor și conținuturilor;
- deschiderea școlii față de comunitate, inclusiv prin dezvoltarea de parteneriate/colaborări/cooperări cu actorii relevanți ai comunității, pe zona de protecție a mediului și de dezvoltare sustenabilă.

(2) Noile normative privind proiectarea, realizarea și exploatarea construcțiilor pentru școli și licee sunt obligatorii.

(3) Operaționalizarea conceptului de „școală verde” vizează funcția de bază a „școlilor verzi”, și anume educația pentru protecția mediului înconjurător, inclusiv prin învățare experiențială, derulată în spații (re)configurate ca spații prietenoase cu mediul, determinând motivarea și implicarea elevilor și a personalului unității de învățământ în rezolvarea unor probleme de mediu.

Art. 4. — „Școlile verzi” pot colabora cu instituții mass-media pentru acțiuni de conștientizare și educație privind schimbările climatice și de mediu, prin:

a) implementarea unor campanii de promovare în presa scrisă, la radio, TV și în mediul online referitoare la transportul sustenabil către școală, reciclarea selectivă;

b) organizarea, în parteneriat cu anumite posturi de radio sau televiziune, a unor concursuri pentru campanii tematice privind gestionarea sustenabilă a deșeurilor;

c) promovarea unor proiecte, programe, campanii și competiții cu teme ecologice în care să fie implicate școlile, familiile elevilor și reprezentanții ai instituțiilor publice și private.

Art. 5. — Școlile care își afirmă intenția de a dobândi statutul de „școală verde”, prin includerea în activitatea lor curentă a elementelor din prezenta metodologie, vor fi selectate în vederea certificării ca „școli verzi”, în funcție de criteriile stabilite în cadrul de referință. Se va ține cont și de disponibilitatea școlii și a autorității locale pentru a continua și susține parcursul către o „școală verde”, de repartizarea echitabilă geografic și pe medii de rezidență, de numărul de elevi, de nivelul de poluare al comunității din care provine unitatea de învățământ, de experiența anterioară în implementarea/derularea unor proiecte, de alte activități de mediu etc.

Art. 6. — Până la sfârșitul anului 2025 se va operaționaliza o rețea de „școli verzi”, repartizate echitabil la nivel teritorial, inclusiv pe criteriul reprezentării în mediul rural-urban.

Art. 7. — Școlile vor putea solicita certificarea pentru a primi statutul de „școală verde”, urmând să facă dovada respectării unor criterii aferente celor patru componente prezentate, ținând cont de următoarele aspecte: sănătatea și calitatea mediului interior, economia circulară și conservarea resurselor, performanța energetică, optimizarea consumului de apă, biodiversitatea, transportul sustenabil, curriculumul, managementul, parteneriatele ș.a.

Art. 8. — Școlile vor putea participa anual la un concurs național organizat de Ministerul Educației, în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru obținerea statutului de „școală verde”.

Art. 9. — Recunoașterea statutului de „școală verde” se va realiza prin ordin comun al ministrului educației și al ministrului mediului, apelor și pădurilor. În urma obținerii acestui statut, școlile vor beneficia de finanțare suplimentară prin bugetul Administrației Fondului pentru Mediu.

CAPITOLUL III

Organizarea și funcționarea „școlilor verzi”

SECȚIUNEA 1

Compoziția managerială

Art. 10. — „Școala verde” integrează în documentele manageriale ale școlii — Planul de dezvoltare instituțională (PDI), respectiv Planul de acțiune al școlii pentru învățământul profesional și tehnic (PAS), Regulamentul de ordine interioară (ROI), Planul managerial, rapoartele anuale de evaluare — planificarea/ execuția/monitorizarea și evaluarea unor măsuri specifice precum:

a) achiziții privind reabilitarea termică, iluminarea cu un consum redus de energie, alimentarea cu energie electrică produsă de panouri solare/fotovoltaice, trecerea la sisteme de încălzire din surse regenerabile, achiziția de lămpi solare, dezvoltarea infrastructurii de alimentație școlară care

promovează meniuri și opțiuni alimentare sănătoase, facilitarea accesului la biciclete sau mijloace de transport nepoluante în regim de împrumut pentru elevii școlii, asigurarea accesului la manuale digitale și instrumente digitale de învățare disponibile la nivelul unității de învățământ (telefoane inteligente, tablete, laptopuri și alte dispozitive electronice care pot fi puse în slujba educației privind schimbările climatice), introducerea elementelor de design inspirat de natură ș.a.;

b) participarea periodică a cadrelor didactice/întregului personal al școlii la programe de formare continuă în problematica dezvoltării durabile;

c) derularea de activități în cadrul cluburilor ecologice, de cursuri opționale și concursuri pe teme ecologice și de dezvoltare durabilă, organizarea de activități extrașcolare sau competiții privind adaptarea la schimbările climatice, precum și implementarea de proiecte și programe care să ducă la creșterea calității vieții în localitate/cartier;

d) planificarea, în cadrul „Săptămânii Verzi” dedicate schimbărilor climatice și mediului, a unui program complex, care să includă diverse activități practice, evenimente, competiții, dezbateri, întâlniri cu cercetători, ONG-uri etc., în afara clasei (muzee, centre de cercetare, stații meteo etc.) și, în special, în natură. Se pot organiza vizite la centre de reciclare și la fabrici, la stații de epurare și tratare a apei, la muzee și expoziții unde se pot viziona/proba echipamente inteligente. De asemenea, pot avea loc activități care pun accent pe transformarea în mobilier ambiental a unor obiecte din materiale reutilizate (de exemplu, anvelope auto, PET-uri), amenajarea unor construcții ecologice în situl școlii, inclusiv în colaborare cu studenți de la facultăți de profil (arhitectură, construcții, design, arte);

e) promovarea în rândul elevilor a unor activități de observație de tip „patrulă școlară”, activități de tipul „învățare prin practică”, excursii și tabere în ecopensiuni, pentru a facilita înțelegerea conceptului de sustenabilitate prin exemple de bune practici — clădiri și comunități care protejează mediul și contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

f) utilizarea unei platforme web care să faciliteze participarea elevilor la acțiuni dedicate protecției mediului. Această platformă poate fi integrată cu alte resurse educaționale sau biblioteci virtuale, accesibile sistemului național de învățământ. Platforma poate funcționa și ca un forum pentru coagularea unei rețele teritoriale naționale sau internaționale de profesori — promotori ai educației privind schimbările climatice și protejarea mediului;

g) utilizarea unor aplicații specifice educației pentru mediu destinate inclusiv elevilor (de exemplu, „Mini Inspectorul de Mediu”);

h) digitalizarea practicilor și procedurilor la nivelul unității de învățământ (de exemplu, utilizarea unui catalog digital, organizarea diverselor ședințe în format online, instituirea unui avizier electronic, testarea curentă a elevilor în format digital, realizarea de proiecte individuale sau de grup în format electronic etc.);

i) încurajarea folosirii manualelor și a auxiliarelor în format digital, cu asigurarea echipamentelor și conexiunii la internet în întreg spațiul școlii.

Art. 11. — Directorul/Directorii adjuncți are/au următoarele responsabilități în ceea ce privește componenta „verde” a unității de învățământ:

a) include/includ în propunerea de proiect de buget sumele necesare activităților de mediu prevăzute în documentele manageriale ale școlii;

b) numește/numesc responsabilul pentru componenta „verde” a unității — „responsabilul verde”, sprijinind activitatea acestuia;

c) asigură achiziționarea produselor de curățenie pe bază de ingrediente naturale, provenite din agricultura biologică;

d) solicită „responsabilului verde” să își aducă contribuția în ceea ce privește conținutul fișelor de post, asigurându-se ca fiecare salariat al școlii să aibă minimum o atribuție legată de componenta „verde” a unității;

e) se asigură că orarul unității de învățământ va ține cont de obligațiile elevilor și ale personalului: copii, cadre didactice, personal didactic auxiliar și nedidactic în ceea ce privește acțiunile „verzi” planificate în documentele manageriale ale școlii.

Art. 12. — Rapoartele anuale de activitate întocmite de către director și directorul adjuncți/directorii adjuncți, după caz, trebuie să reflecte și elemente implementate, specifice unei „școli verzi”.

SECȚIUNEA a 2-a

Componenta curriculară

Art. 13. — „Școala verde” acordă un interes deosebit Educației pentru dezvoltare durabilă, Educației ecologice, prin integrarea acestora în curriculumul său, pentru dezvoltarea în rândul elevilor, dar și al personalului școlii și al comunității din care aceasta face parte a unui comportament ecologic responsabil, menit să asigure un echilibru între sănătatea individului și calitatea mediului.

Art. 14. — „Școala verde” trebuie să asigure baza materială necesară pentru buna desfășurare a activităților didactice specifice pentru formarea de competențe „verzi”.

Art. 15. — „Școala verde” implementează măsuri care încurajează informarea și formarea cadrelor didactice și a întregului personal al școlii, prin:

a) programe de formare a personalului și suporturi de curs; programe de formare continuă (cadre didactice) în problematica schimbărilor climatice. Participarea la aceste cursuri este obligatorie și gratuită, cel puțin o dată la trei ani, pentru întreg personalul școlii;

b) implicarea personalului în promovarea de bune practici și de acțiuni pentru mediu, la nivelul școlii și al comunității.

Art. 16. — În cadrul „școlii verzi” sunt utilizate practici didactice adaptate educației pentru protecția mediului înconjurător, prin:

a) introducerea, în activitățile de predare-învățare-evaluare ale disciplinelor din trunchiul comun sau opționale, în funcție de vârsta și nivelul elevului, de noțiuni de mediu și schimbări climatice, marcate distinct în planurile de lecție;

b) implementarea, în cadrul curriculumului la decizia școlii/curriculumului în dezvoltare locală, de discipline opționale specifice, cu tematică relevantă pentru schimbări climatice și mediu;

c) implementarea de discipline opționale integrate cu tematici relaționate cu Educația pentru dezvoltare durabilă/Educația ecologică, cum ar fi Educația pentru sănătate.

Art. 17. — (1) „Școala verde” asigură cunoștințe în materie de mediu pentru toți elevii, promovează practici de instruire interdisciplinară în acest sens și integrează tematici de mediu în toate procesele de educație ale elevilor pentru a forma un comportament responsabil al elevilor față de mediul înconjurător și pentru a construi aptitudinile și competențele necesare ale acestora pentru tranziția „verde”.

(2) Competențele „verzi” sunt definite ca fiind abilități necesare pentru a adapta produsele, serviciile și procesele la schimbările climatice și la cerințele și reglementările de mediu aferente și reprezintă în ansamblu „cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile necesare pentru a trăi, a dezvolta și a susține o societate durabilă și eficientă din punctul de vedere al resurselor”¹.

¹ Cedefop, 2012.

(3) Scopul dezvoltării de competențe „verzi” în rândul elevilor, dar și al întregului personal al școlii și al întregii comunități este promovarea protejării mediului natural propice unei vieți sănătoase, conștientizarea consecințelor pe care le poate avea exploatarea neadecvată a resurselor naturale și manifestarea spiritului de inițiativă privind protecția mediului de viață.

(4) Conducerea școlilor trebuie să creeze un mediu de învățare bazat pe o „cultură ecologică”, din perspectiva învățării formale, precum și integrarea competențelor „verzi” și a aspectelor legate de schimbările climatice în procesul de predare și de învățare, pentru atingerea scopului final, acela de a dobândi statutul de „școală verde”.

(5) „Școala verde” trebuie ca, prin infrastructuri adecvate de protejare a mediului, să își desfășoare activitatea într-un mod durabil, în parteneriat cu toate părțile interesate din mediul școlar, pentru a-i pregăti pe elevi să combată schimbările climatice, atât în calitatea lor viitoare de cetățeni activi, cât și la viitoarele lor locuri de muncă.

(6) O „școală verde” dezvoltă comportamente adecvate în rândul elevilor săi:

a) elevii identifică și semnalează corect problemele de mediu din comunitate autorităților competente;

b) elevii reacționează responsabil la comportamentele altor persoane fizice sau juridice care pun natura sau oamenii în pericol;

c) elevii iau parte la acțiuni de voluntariat pentru protejarea mediului, refacerea florei și faunei, împăduriri, crearea de spații verzi;

d) elevii se implică activ în grupuri locale pentru creșterea calității vieții în comunitatea lor.

(7) O „școală verde” se asigură că elevii săi dezvoltă valori precum:

a) echitate;

b) integritate;

c) stare de bine;

d) profesionalism;

e) excelență;

f) respect;

g) toleranță;

h) transparență;

i) flexibilitate și colaborare.

(8) O „școală verde” promovează atitudini/deprinderi dobândite de elevi, precum:

a) atitudine responsabilă față de mediu înconjurător și față de modul de utilizare a resurselor;

b) solidaritate;

c) responsabilitate socială;

d) cooperare pentru dezvoltare;

e) economisire de resurse;

f) capacitate de analiză a calității mediului înconjurător, corespunzătoare comunității în care trăiesc elevii;

g) capacitate de analiză critică a unor probleme de mediu manifestate la nivel național/global;

h) relaționare pozitivă în cadrul diverselor comunități;

i) corelare, în contexte diferite, a drepturilor cu responsabilitățile corespunzătoare acestora;

j) atitudine analitică a consecințelor pozitive și a celor negative legate de stilurile de viață ale oamenilor în ceea ce privește dezvoltarea durabilă.

(9) Elevii unei „școli verzi” pot:

a) să identifice surse sigure și competente de informare privind protecția și calitatea mediului;

b) să formuleze și să exprime idei, puncte de vedere, critici și argumente cu privire la problematici de mediu;

c) să propună alternative, soluții la probleme de mediu, să ia decizii sustenabile și să își asume responsabilitatea pentru acestea;

d) să aducă schimbări pozitive în atitudini și comportamente privind protejarea mediului și menținerea calității vieții.

(10) În completarea educației formale, contextele nonformale contribuie la educația pentru cetățenia responsabilă față de mediu, oferind oportunități și condiții care le permit elevilor să dobândească cunoștințe și competențe ecologice necesare pentru a deveni cetățeni responsabili față de mediu. „Școala verde” este sprijinită, prin programe educaționale nonformale, de către organizațiile care folosesc aceste metode, întrucât ele completează educația formală din școli.

SECȚIUNEA a 3-a

Componenta socială

Art. 18. — „Școala verde” are un rol important în comunitate prin:

a) crearea de spații de întâlnire și organizarea de evenimente, nu doar cu familiile elevilor, ci și cu instituțiile publice și mediul privat, pe care îi antrenează în proiecte de mediu comune, benefice întregii comunități;

b) crearea contextului pentru ca elevii să își asume coresponsabilitatea față de mediu și să învețe un model de cooperare pentru rezolvarea problemelor comunității.

Art. 19. — (1) „Școala verde” dezvoltă parteneriate la nivel local (cu autoritățile publice locale, ONG-uri, mediul de afaceri etc.), național și internațional (proiecte, de exemplu Erasmus+), care implică elevi și cadre didactice în activități care contribuie la educația pentru dezvoltarea durabilă/educația ecologică și dezvoltarea competențelor „verzi”.

(2) Competențele „verzi” pot fi dezvoltate și în cooperare cu actorii relevanți în cadrul unui dialog social eficace și prin consultare cu organizațiile relevante ale societății civile, inclusiv cu organizații ale elevilor/studentilor, ale tinerilor, ale profesorilor și ale părinților, precum și cu ONG-uri. Acești factori interesați pot propune și sprijini, la nivelul școlilor, acțiuni specifice de educație și formare în domeniul competențelor „verzi”, care răspund nevoilor elevilor în context comunitar.

Art. 20. — În parteneriat cu ONG-urile cu activități în domeniul protecției mediului, școlile pot organiza activități pentru elevi, precum:

a) elaborarea de materiale didactice sau educaționale, care pot fi încărcate pe platforme online dedicate profesorilor și elevilor, pentru a sprijini educația privind schimbările climatice și de mediu;

b) desfășurarea unor activități practice cu utilizarea unor echipamente de protecție pentru elevi, profesori, familii implicate și voluntari, a unor echipamente și accesorii destinate încurajării mersului pe jos și cu bicicleta, a unor hărți ale cartierului pentru stabilirea unor rute personalizate, a unor veste și banderole reflectorizante etc.

Art. 21. — Autoritățile locale pot sprijini „școlile verzi” prin diverse tipuri de inițiative, între care se regăsesc:

a) achiziționarea de mijloace de transport școlar nepoluante sau a unor mijloace alternative de transport (biciclete, trotinete) care să poată fi utilizate atât de către elevi, cât și de către personalul unității de învățământ;

b) investiția în proiecte de stații de încărcare a vehiculelor electrice sau a altor mijloace de transport nepoluante în incinta sau în apropierea școlilor, amenajarea unor piste de biciclete, alei în circumscripția școlară;

c) organizarea de campanii de conștientizare asupra risipei alimentare și promovarea produselor alimentare din surse locale;

d) amenajarea unor facilități pentru bicicliști în imediata apropiere a școlilor: vestiare, spații de depozitare și stații de reparații biciclete;

e) organizarea infrastructurii pentru colectarea separată a deșeurilor în școli: coșuri cu separație pe diferite fracții în clase/pe coridoare, infrastructură care să permită transportarea eficientă de către îngrijitorii a deșeurilor pe fracții din clase spre tomberoanele școlii, tomberoane dedicate diferitor tipuri de materiale;

f) încheierea de contracte adecvate cu firmele de salubritate pentru colectarea deșeurilor pe fracții din școli;

g) amenajarea de centre de colectare separată la nivelul localităților în care funcționează „școli verzi”;

h) amenajarea și mentenanța spațiilor verzi în concordanță cu prevederile art. 24;

i) proiectarea/renovarea/construcția infrastructurii școlare în concordanță cu prevederile art. 24 și 25;

j) susținerea implementării măsurilor stabilite prin planurile manageriale ale unităților de învățământ.

Art. 22. — Comunitatea se poate implica în educația privind schimbările climatice și mediu prin:

a) implicarea unor profesioniști care își prezintă proiectele: bucătari, nutriționiști, persoane active în economia „verde” etc.;

b) facilitarea unor vizite ale elevilor (eventual însoțiți de părinți) și ale profesorilor la: centre de reciclare, fabrici, stații de epurare a apei, centre de colectare separată și reciclare a deșeurilor, ateliere de design local, în care sunt produse diferite obiecte din materiale reciclate, sere, ferme, grădini în care se realizează agricultură ecologică;

c) organizarea periodică a unor mese rotunde, a unor activități de voluntariat pentru rezolvarea de situații de conflict, risc sau urgență induse de fenomene naturale, cu suportul specialiștilor (de exemplu, polițiști, jandarmi, pompieri, medici, psihologi etc.);

d) organizarea unor competiții de design care implică specialiști locali, de exemplu, pentru realizarea unor recipiente de colectare selectivă a deșeurilor (atât exterioare, cât și interioare);

e) donații sau alte contribuții cu respectarea cadrului legal;

f) participarea la evenimente cu caracter public organizate de unitatea de învățământ.

Art. 23. — Operatorii economici se pot implica în activitatea „școlilor verzi” prin demersuri precum:

a) crearea de comunități de sprijin pentru școlile care vor realiza programe de investiții în infrastructură pentru eficiența energetică și sustenabilitatea clădirilor și a practicilor de consum în școli;

b) burse școlare, implicarea în activități de voluntariat, acordarea de sponsorizări sau donații, în concordanță cu prevederile legale;

c) asigurarea conexiunii la internet și dotarea școlilor cu laboratoare inteligente/ateliere tehnologice destinate studiului interdisciplinar și integrat al științelor, tehnologiei, designului, ingineriei, artei și matematicii;

d) implementarea unor proiecte de monitorizare comparativă a calității aerului sau a consumului de apă și energie (a energiei produse/energiei consumate/energiei din surse neregenerabile economisite) din mai multe școli. Acestea pot implica și realizarea unei platforme online în care să fie prezentate rezultatele în timp real;

e) realizarea unor parteneriate pentru amenajarea unor grădini de legume, zarzavaturi, sere, solare sau grădini de pomi fructiferi în incinta sau pe terenurile școlii: cultivarea anumitor plante, legume și fructe pe terenurile școlii, în grădina școlii, în sere sau pe acoperișul „verde” al școlii.

SECȚIUNEA a 4-a

Componenta de infrastructură

Art. 24. — Din perspectiva infrastructurii, apartenența unei școli la categoria de „școli verzi” este determinată de respectarea următoarelor premise privind:

a) protejarea sănătății și respectarea normelor de igienă;

b) ocrotirea mediului înconjurător și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale;

c) reducerea cantității de deșeuri produse în cadrul unității de învățământ și colectarea separată a acestora;

d) integrarea, conservarea și valorificarea zonei verzi a terenului de amplasament în procesul educativ;

e) amenajarea peisagistică sustenabilă;

f) economia de apă, energie și izolarea termică;

g) reducerea amprentei de dioxid de carbon;

h) reducerea emisiilor de substanțe poluante;

i) mobilitatea sustenabilă;

j) utilizarea adecvată și extinsă a resurselor informatice, prin digitalizare la nivel de proceduri, practici și conținuturi.

Art. 25. — Investițiile și dotările în infrastructura unei „școli verzi”, asigurate în fazele de proiectare/construcție/renovare, pot cuprinde următoarele:

a) spații exterioare extinse, inclusiv locuri de joacă, spații adaptate desfășurării orelor de curs în aer liber, terenuri de atletism, piste și spații verzi amenajate și dezvoltate, disponibile pentru elevi. Spațiile exterioare ale școlii, de exemplu locurile de joacă, trebuie să fie „verzi”, inclusiv prin reducerea suprafețelor pavate și înlocuirea lor cu iarbă/plante locale, ușor adaptabile;

b) plante nontoxice/nonalergene integrate în interior, care purifică aerul, amplasate în săli de clasă și spații comune, care acoperă cel puțin 1% din suprafața utilă a clădirii;

c) sisteme permanente de filtrare sau colectare a apelor meteorice (de exemplu, sisteme vegetative de bioretenție, cisterne colectoare de apă de ploaie etc.), mecanisme de reducere a scurgerii apei din amplasamentul său, consumarea apei proaspete cât mai eficient posibil (instalarea de unități sanitare cu debite reduse de apă), precum și recuperarea, urmată de reutilizarea apei gri, în măsura în care acest lucru este fezabil;

d) capacitate de stocare a apei pluviale instalată la fața locului;

e) materiale de construcții „verzi” cu declarații de mediu/certificări, mochete și covoare cu conținut redus de formaldehidă, cu conținut reciclat, vopsele din materiale naturale reciclabile, lavabile, lemn, piatră și adevizi cu conținut redus de compuși organici volatili toxici, maximum 10 g/l compuși organici volatili (COV), sau cu conținut aproape zero, maximum 1g/l COV etc.;

f) spații verzi, grădini didactice, sere, care permit elevilor să observe/să se implice în evoluția dezvoltării diferitelor specii de plante de la momentul cultivării până la stadiul de maturitate și în care se va folosi compostul rezultat din descompunerea aerobă a deșeurilor alimentare;

g) grădini de legume, zarzavaturi, flori, pomi fructiferi, sere, ferme, țarcuri și cuști pentru animale mici, sisteme de hrănire pentru păsări, sere pentru fluturi;

h) materiale pentru amenajarea unor elemente în situl școlii: pavilioane, portice, foișoare, chioșcuri, pergole, copertine, console, gradene, mici amfiteatre, platforme, scene, nișe, tuneluri, tobogane, plase și alte structuri inovative. Regenerarea habitatului regional se va realiza atât în cadrul sitului școlii, cât și pe acoperișul „verde” al școlii, în fațade „verzi” sau în interior: sere, jardiniere, ghivece, pereți „verzi”;

i) spații de depozitare pentru unelte de grădinărit și zone pentru depozitarea frigorifică a legumelor și fructelor;

j) utilizarea de plante care nu necesită întreținere și irigare intensivă, precum și plante care susțin biodiversitatea;

k) laboratoare de științe ale naturii unde se observă și se realizează procese și fenomene naturale;

l) crearea unui spațiu sigur de parcare pentru biciclete și alte mijloace de deplasare nepoluante, suficient pentru minimum 30% din numărul de elevi;

m) asigurarea surselor de alimentare pentru mijloacele de deplasare nepoluante.

Art. 26. — „Școala verde” implementează mecanisme de creștere a performanței energetice, care se poate obține inclusiv prin:

a) îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii, a șarpantelor și a învelitorilor, precum și a altor elemente de anvelopă care închid spațiul climatizat al clădirii;

b) introducerea, reabilitarea și modernizarea, după caz, a instalațiilor pentru prepararea, distribuția și utilizarea agentului termic pentru încălzire și a apei calde de consum, a sistemelor de ventilare și climatizare, a sistemelor de ventilare mecanică cu recuperarea căldurii, inclusiv a sistemelor de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea acestora la sistemele de încălzire centralizată, după caz;

c) instalarea senzorilor de mișcare pentru bateriile de apă menajeră;

d) utilizarea surselor regenerabile de energie (prin panouri solare/fotovoltaice);

e) implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (de exemplu, achiziționarea, instalarea, întreținerea și exploatarea sistemelor inteligente pentru gestionarea și monitorizarea oricărui tip de energie pentru asigurarea condițiilor de confort interior);

f) utilizarea, pe cât posibil, a luminii naturale pentru iluminarea unei clădiri, reducând astfel consumul de energie;

g) înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, tehnologie LED, cu respectarea normelor și reglementărilor tehnice;

h) instalarea senzorilor de mișcare și/sau crepusculari pentru sistemele de iluminat;

i) optimizarea calității aerului interior prin ventilație mecanică cu unități individuale sau centralizată, după caz, cu recuperare de energie termică pentru asigurarea necesarului de aer proaspăt și a nivelului de umiditate, care să garanteze starea de sănătate a utilizatorilor în spațiile în care își desfășoară activitatea (instalarea de echipamente de ventilație cu recuperare de energie, care ar putea reduce în mod eficient filtrarea contaminanților din aerul exterior și care va îmbunătăți calitatea aerului interior).

Art. 27. — Cerințele/Criteriile privind infrastructura unei „școli verzi” în faza de exploatare pot fi:

a) măsuri de îmbunătățire continuă a nivelului de sustenabilitate al clădirii;

b) sistem centralizat de monitorizare a calității aerului și a confortului termic în toate încăperile ocupate, precum și la nivel de clădire (prin rețele de senzori);

c) sistem de monitorizare a consumurilor de energie, apă rece și apă caldă ale clădirii;

d) colectarea separată a deșeurilor pentru reciclare, reducerea deșeurilor de hârtie, eliminarea plasticului de unică folosință;

e) recuperarea deșeurilor organice pentru compost;

f) verificarea indicatorilor de calitate a apei potabile într-un laborator acreditat, minimum o dată pe an.

SECȚIUNEA a 5-a

Impactul „școlilor verzi” asupra mediului, rezultatelor învățării și calității vieții

Art. 28. — „Școlile verzi” au un impact pozitiv asupra mediului, cuantificat prin:

a) costuri de exploatare pentru energie și apă reduse cu minimum 20%;

b) colectarea selectivă a deșeurilor pe minimum 4 fracții;

c) reducerea deșeurilor nereciclabile cu minimum 50%;

d) servicii de nutriție sănătoasă disponibile pentru toți elevii;

e) suprafață de spații verzi amenajate pentru activități educaționale și recreative;

f) existența unui spațiu de parcare pentru biciclete cu o capacitate de 1 loc la 3 elevi;

g) ponderea resurselor de învățare electronice/digitale în totalul resurselor folosite în școală este de minimum 50%;

h) existența de kituri de măsurare a poluanților din atmosferă;

i) existența unor aplicații gratuite în școli pentru a măsura factorii poluanți;

j) reducerea deșeurilor cu până la 25%.

Art. 29. — „Școlile verzi” au un impact ridicat asupra rezultatelor învățării, cuantificat prin:

a) implicarea directă în acțiuni pentru protejarea mediului natural (individuale, de grup) echivalente cu 30% din numărul elevilor;

b) creșterea cu până la 40% a stării de bine a elevilor și a profesorilor, estimată în baza feedbackului acestora;

c) organizarea de acțiuni de sensibilizare a comunității pe tema schimbărilor climatice, organizate cu sau de către elevi, de cel puțin patru ori pe parcursul unui an;

d) implicarea personalului alături de elevi în cel puțin două acțiuni anuale pentru mediu la nivelul școlii;

e) integrarea unor noțiuni de mediu și schimbări climatice în disciplinele din trunchiul comun (cel puțin 10% din activitățile de predare-învățare-evaluare anuale prevăzute în planurile de lecție);

f) implementarea a cel puțin două discipline opționale specifice, pe nivel de învățământ, cu tematică relevantă pentru schimbările climatice și mediu în plus față de Educația pentru viață din trunchiul comun;

g) implementarea a cel puțin unei discipline opționale integrate cu tematici relaționate cu Educația pentru dezvoltare durabilă/Educația ecologică;

h) înlocuirea manualelor și a auxiliarelor tipărite cu materiale în format digital;

i) digitalizarea proceselor administrative de la nivelul școlii;

j) elaborarea de resurse care pot fi încărcate pe platforme online dedicate profesorilor și elevilor, pentru a sprijini educația privind schimbările climatice și de mediu;

k) minimum 50% dintre elevi iau parte la acțiuni de voluntariat pentru protejarea mediului, refacerea florei și faunei, împăduriri și crearea de spații verzi;

l) minimum 30% dintre elevi se implică activ în grupuri locale pentru conservarea vieții în comunitatea lor;

m) completarea ofertei curriculare a școlii cu cel puțin două programe educaționale nonformale pe an, oferite de organizații din societatea civilă sau din mediul economic.

Art. 30. — „Școlile verzi” au un impact crescut asupra calității vieții, cuantificat prin:

a) numărul de proceduri de curățenie și igienizare a spațiilor interioare și exterioare, fiind evitate substanțele periculoase, toxice sau nocive pentru mediu, pentru asigurarea unui mediu interior mai curat, mai sănătos și mai sigur în școală pentru elevi;

b) numărul de programe și servicii pentru o bună nutriție și activitate fizică;

c) numărul de grădini și sere în care se cultivă legume și fructe, pentru îmbunătățirea nivelului alimentației în acest tip de școală, mai ales în unitățile de învățământ în care funcționează deja cantine;

d) soluții de atenuare a zgomotului interior și exterior;

e) modalități identificate pentru asigurarea confortului fiziologic — aer proaspăt respirat de elevi în perioada în care participă la activități școlare și extrașcolare desfășurate în incinta unităților de învățământ;

f) numărul de cursuri de formare pentru responsabilii din unitatea de învățământ pe tema evitării utilizării pesticidelor și altor substanțe nocive în procesele de curățenie și întreținere a spațiilor școlii;

g) trecerea la sisteme de încălzire din surse regenerabile; achiziția de lămpi solare;

h) dezvoltarea infrastructurii de alimentație școlară care promovează meniuri și opțiuni alimentare sănătoase;

i) facilitarea accesului la biciclete în regim de împrumut pentru elevii școlii;

j) activități practice desfășurate cu utilizarea unor echipamente de protecție pentru elevi, profesori, familii implicate și voluntari, a unor echipamente și accesorii destinate încurajării mersului pe jos, cu bicicleta sau cu alte mijloace de transport nepoluante, a unor hărți ale cartierului pentru stabilirea unor rute personalizate, a unor veste și banderole reflectorizante etc.